

Täysistunto

Keskiviikko 19.11.2025 klo 14.00—18.44

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain 2 §:n ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 101/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 23/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 23/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

14.45 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Suomen evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ovat vuosisatojen ajan olleet tämän maan kantavia rakenteita, eivät vain hengellisen elämän vaan myös yhteiskunnallisen palvelun näkökulmasta. Kirkot hoitavat edelleen tehtäviä, jotka kuuluvat kaikille suomalaisille: hautaustoimea, väestökirjanpitoa ja kulttuurihistoriallisesti tärkeää rakennusperintöä ja sen ylläpitoa. On selvää, että kun annetaan tehtäviä, on annettava myös yhteisölle siihen riittävät resurssit, eli annettujen tehtävien ja annettujen resurssien tulee kohdata. Näillä tärkeillä tehtävillä on merkitystä ihmisen koko elämänsä aikana syntymästä aina viimeiseen lepoon asti. Nyt käsiteltävänä oleva esitys perustuu siihen, että myös kaikkia tehtäviä tarkastellaan osana valtiontalouden kokonaisuutta vastuullisesti ja tulevaisuuteen katsoen.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta on antanut esityksestä tasapainoisen mietinnön. Uskon siihen, että nykypäivänä on paljon asioita, joita voimme tehdä vielä tehokkaammin, kun uskallamme yrittää. Tärkeä on myös valiokunnan painotus siitä, että kriisitilanteissa, kuten sodissa, luonnonkatastrofeissa ja onnettomuuksissa, hautaustoimen on toimittava. Se on osa huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta. Kirkkojen rooli henkisen kriisinkestävyyden ja yksilöllisen tuen tarjoajana on tällöin korvaamaton.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tarkoitus ei ole pienentää kirkon arvoa suomalaisessa yhteiskunnassa. Päinvastoin hallituksen linja lähtee siitä, että vakaata taloutta rakennetaan yhdessä niin, että jokainen kantaa vastuuta omien tehtäviensä mukaan. Kirkko tekee tänäkin päivänä hiljaista mutta tärkeää työtä: diakoniatyötä, apua yksinäisille, tukea perheille, lohtua vaikeuksien keskellä. Se on työtä, jolla on syvät juuret kristillisessä lähimmäisenrakkaudessa ja joka vahvistaa koko yhteiskuntamme kestävyyttä. Samalla on oikein, että valtiontalouden raamit kestävät myös tulevien sukupolvien näkökulmasta. Siksi vastuullisuus ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus on pidettävä ohjenuorana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee sekä vahvan talouden että vahvan henkisen perustan. Tämä esitys kantaa molempia tavoitteita. Meidän on tehtävä töitä turvallisemman tulevaisuuden varmistamiseksi. Se työ tehdään yhdessä. Aamen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

14.49 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi valtionrahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain 2 §:n ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta. Muutokset koskevat evankelis-luterilaisen kirkon hoitamiin yhteiskunnallisiin tehtäviin myönnettävän valtionrahoituksen ja ortodoksiselle kirkolle myönnettävän valtionavustuksen määrää. Vuosina 2026 ja 2027 evankelis-luterilaisen kirkon valtionrahoitusta vähennettäisiin vuosittain 9,8 miljoonalla eurolla ja ortodoksisen kirkon valtionavustusta 200 000 eurolla.

Esityksen tarkoituksena on hyvin yksinkertaisesti ilmaistuna olla säästötoimi. Tiedämme, missä kunnossa Suomen talous on, ja myös kansankirkkojen on säästötalkoisiin osallistuttava. Lain mukaanhan rahan eteenpäin jakaminen seurakunnille, seurakuntayhtymille ja Kirkkohallitukselle on kirkolliskokouksen tehtävä, joten vastuuta rahan oikeasuhtaisesta jaosta jää sinnekin päähän. Kirkolliskokous onkin päättänyt jakoperusteiden muuttamisesta ensi vuodesta alkaen, jotta rahoitus ottaa paremmin huomioon kirkon yhteiskunnallisten tehtävien hoitamisesta seurakuntatalouksille aiheutuvat kustannusrasitteet.

Arvoisa puhemies! Kirkolla on ja pitääkin olla Suomen yhteiskunnassa vahva jalansija — etenkin tällaisina aikoina, kun kristinuskon vaikutusta yhteiskuntaamme pyritään kaikin mahdollisin keinoin kieltämään, vähättelemään ja jopa vääristelemään. Kirkon ydinarvoja vastaan hyökätään sekä kirkon sisältä että sen seinien ulkopuolelta. Kaikenlainen seurakuntien tarjoama tuki, apu, diakoniatyö, kodinhoitoapu ynnä muu nähdään meillä perussuomalaisissa äärettömän tärkeänä työnä. Ymmärrämme, mikä merkitys kirkkoilla on myös kriisitilanteissa. Keskustelua tästä aiheesta on herättänyt erityisesti hautaustoimi, ja haluammekin, että sen palvelut turvataan kaikissa turvallisuustilanteissa.

Hallitus laatii selvityksen valtionrahoituksen suhteesta kirkkojen yhteiskunnallisista tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin. Samassa yhteydessä täytyy tarkastella mahdollisuutta ottaa huomioon kirkon jäsenyys hautaustoimen maksujen määräytymisessä sekä mahdollisuuksien mukaan muita hautaustoimeen liittyviä tasapainottavia toimia. Toivon tämän esityksen vastaavan tarvittavalla tavalla niihin huoliin, joita kirkon edustajat ovat ihan henkilökohtaisesti meille ilmi tuoneet. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

14.52 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin sekä ortodoksisesta kirkosta annettua lakia vuosina 26 ja 27.

Esityksen mukaan evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin osoitettua valtionrahoitusta vähennettäisiin vuosittain 9,8 miljoonalla eurolla ja ortodoksisen kirkon avustusta 200 000 eurolla.

Taustalla on ansiotulovähennyksen poistaminen ja työtulovähennyksen korotus vuonna 2025, minkä seurauksena kirkollisverotuotto kasvoi arviolta 39 miljoonalla eurolla, sekä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

sosiaaliturvarahastojen kanavoinnin lisäys, joka kasvatti tuottoa vielä noin 7 miljoonalla eurolla. On huomioitava, että jo aiemmin hallitus on leikannut evankelis-luterilaisen kirkon rahoitusta yhteiskunnallisiin tehtäviin 19,6 miljoonaa ja ortodoksisen kirkon avustusta 400 000 euroa.

On perusteltua siirtää kirkollisverotuoton kasvua osin valtiolle, mutta evankelis-luterilaisen kirkon kohdalla kyse on yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksesta, ja sillä on merkittävä sosiaalinen ulottuvuus koko maassa. Erityisesti diakoniatyön ja hautaustoimen kustannusten kohtuullisuus ovat ajankohtaisia, kun köyhyys lisääntyy ja palveluiden hinnat nousevat monien perheiden osalta jo nyt kohtuuttomiksi.

Esityksessä esitetty leikkaus on tässä taloustilanteessa ylimitoitettu eikä huomioi riittävästi yhteiskunnallisten tehtävien kasvavaa tarvetta. Esitämme, että valtion rahoituksen leikkaus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin toteutetaan puolet ehdotettua pienempänä, eli se olisi 4,9 miljoonaa euroa vuodessa. Tällä tavoin mahdollistetaan toiminnan sopeuttaminen mutta jätetään riittävästi pelivaraa kasvaviin tarpeisiin.

Arvoisa rouva puhemies, näillä perusteilla teen esitykseen muutosehdotuksen vastalauseen 1 mukaisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

14.55 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Viitalan juuri tekemiä muutosehdotuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

14.55 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä hallitus on leikkaamassa kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin myönnettävää valtionrahoitusta 9,8 miljoonalla eurolla vuosina 2026 ja 2027. Kyseessä on säästölaki valtiontalouden tasapainottamiseksi. Jos tämä leikkaus toteutetaan, se tarkoittaa, että seurakuntien tulee kattaa yhteiskunnallisten tehtävien hoitamisesta kertyvää alijäämää kirkollisverotuotoilla tai korottamalla niistä perittäviä maksuja. Käytännössä tämä tarkoittaa hautaustoimen maksuja. Hallintovaliokunnan saamien laskelmien mukaan korotuspaine hautausmaksuihin olisi jopa 191 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Nämä maksut tulevat lähtökohtaisesti kuolinpesän tai omaisten maksettaviksi eivätkä ole pienituloisille pieniä summia.

Toinen vaihtoehto rahoittaa hautausmaksuja on kirkollisveron tuotoilla. Tämä taas johtaisi siihen, että kirkkoon kuuluvat rahoittaisivat ei- kirkkoon kuuluvien hautaamista, mitä ei voida pitää kestäväenä ratkaisuna.

Kirkolle on säädetty velvollisuus huolehtia kaikkien vainajien hautaamisesta sekä osoittaa tarvittaessa hautasija myös tunnustuksettomalta alueelta. Näen perusteltuna, että kirkko hoitaa tätä tärkeää ja merkityksellistä tehtävää myös tulevaisuudessa.

On selvää, että kun yhä suurempi osa kansalaisista ei kuulu kirkkoon, on hautaustoimen järjestämiseen ja kustannusten vastuiden jakamiseen etsittävä kestäviä ratkaisuja. Kirkkojen rahoituksesta ja yhteiskunnallisista tehtävistä on aiemmin hallituksen esityksen yhteydessä luvattu laatia selvitys, mutta tätä selvitystä ei vielä ole saatu. Ajattelen, että mahdolliset muutokset kirkon rahoitukseen ja vastuisiin koskien julkisten tehtävien hoitoa tulisi tehdä hyvässä yhteistyössä kirkon kanssa ja vasta edellä mainitun selvityksen valmistuttua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

Hallintovaliokunnassa teimmekin vasemmistoliiton kanssa vastalauseen, jossa esitetään tämän esityksen hylkäämistä ja asiaan palaamista, kun edellä mainitsemani selvitys on valmistunut. Tähän palataan tämän esityksen toisessa käsittelyssä, mutta halusin tämän kannan tuoda jo tässä keskustelussa esiin.

Arvoisa puhemies! Nostan lopuksi esiin myös sen, että kirkon diakoniatyöllä on suuri merkitys ihmisten tukemisessa kriisien keskellä niin henkisesti kuin aineellisesti. Tämän työn merkitys on valitettavasti vain kasvanut, kun hallitus on sosiaaliturvaleikkauksillaan ajanut yhä useampia ihmisiä ja perheitä ahdinkoon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

14.58 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, kuten olemme näistä puheenvuoroista kuulleet, kysymyksessä on tietenkin säästölaki, mutta mielestäni tämä osoite on kyllä aivan väärä. Tällaisena aikana, mitä me nyt elämme, kun aika on hyvin ahdistava, pidän seurakunnilta leikkaamista hyvin arveluttavana tekona.

Seurakunnathan toki hoitavat sen perinteisen kirkollisen tehtävänsä, mutta siihen liittyy valtava määrä erilaisia sosiaalisia ja muita tehtäviä, esimerkiksi lastenkerhoja. Kolmen lapsen ukkina tiedän tasan tarkkaan, että kotikunnassani seurakunnat järjestävät erilaisia tapahtumia: on kerhoja, musiikkikerhoja, vaikka mitä. Nyt kun niiltä leikataan rahoja pois, niin totta kai ne edelleen jatkavat toimintaa hyvien ihmisten avulla — siellä on paljon, paljon ihmisiä, jotka tekevät talkoilla töitä, aivan tavattoman paljon — mutta puitteethan pitää säilyttää.

Sama koskee molempia seurakuntia, sekä ort. seurakuntaa että ev.-lut. seurakuntaa. Ev.-lut. seurakunnan ja ort. seurakunnan kiinteistöjä, missä he toimivat, on nyt kunnostettu Ilo-mantsissa. Molemmat kirkot on nyt laitettu kuntoon todella isolla rahalla. Niihin on hirveästi uhrattu taloudellisia panoksia korjaamalla ne kirkot ajanmukaiseen kuntoon. Myös niihin liittyvät erilaiset sosiaaliset tilat: siellä on kokoushuoneita, tämmöisiä tapahtumien järjestykseen tarvittavia saleja, jotka on nyt todella kunnostettu, aivan hienossa kunnossa.

Tähän aikaan, tällaisella hetkellä tämä leikkaus tuntuu todella pahalta. Kyllä toki ymmärrän, että kun tämä laki on tänne tullut, niin näinhän tässä tulee käymään, mutta kyllä Petteri Orpon hallitukselle lähetän terveisiä, että kyllä pitäisi pikkuisen olla tämän kovan ajan keskellä myös lämmintä sydäntä niille ihmisille, jotka meitä vilpittömästi pyrkivät auttamaan. Sitä minä pidän tässä tapauksessa hyvin ikävänä, että näin kylmä on kyyti, kun kysymys ei kuitenkaan ole isoista rahoista.

Nämä samaiset työt, mitkä seurakunnat tällä hetkellä tekevät ihmisten auttamiseksi, ovat aivan korvaamattoman arvokkaita. Monella ihmisellä on hätä, monella ihmisellä on jopa nälkä, ja seurakunnat osallistuvat muun muassa ruuanjakotilaisuuksiin, jakavat ruokapaketteja eri hädänalaisille ihmisille, vievät heitä kirkkoon, vievät heitä tapahtumiin. Sen takia minusta tämä esitys, mitä nyt käsittelemme, on hyvin, hyvin ikävä. Eihän se tästä miksiään muutu, vaikka 12 tuntia tässä puhuisimme, mutta siitä huolimatta menköön terveiset suoraan hallituksen vastuuministerille, että olisi voinut harkita tätä asiaa vähän pitemmälle. — Ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

15.00 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kysymys on erittäin merkittävistä tehtävistä, mitä kirkko tekee hautaustoimen ja väestökirjanpidon ja muitten palvelujen osalta, erityisesti tämän hautaustoimen osalta, joka on meillä käytännössä kirkon tehtävänä. Nyt tässä ollaan leikkaamassa kirkolle menevää rahoitusta tällä vajaalla 10 miljoonalla eurolla vuodessa. Totta kai tällä on se tausta, että halutaan, että myöskin kirkko osallistuu näihin julkisen talouden tasapainottamistoimiin. Mutta muistetaan tämä, että kirkkokin kantaa aika paljon myöskin toimintansa kattamiseksi kirkollisveroja ja kirkollisvero on niin sanottu jakovero, eli siellä ei ole progressiota, vaan sama vero, noin euro, menee kaikilta kirkkoon kuuluvilta. Siinä mielessä, jos tämä leikkaus aiheuttaa näitten välttämättömien palvelujen kattamiseksi näissä erilaisissa asioissa, mitä edustaja Hoskonenkin tuossa toi esiin, hankaluuksia ja jos syntyy veronkorotuspaineita tai hautausmaksujen ja niihin liittyvien maksujen korottamista, se käy kyllä erityisesti pieni- ja keskituloisten ihmisten kukkarolle. Siinä mielessä SDP on esittänyt, että nämä leikkaukset puolitettaisiin ja sillä tavalla vähän helpotettaisiin sitä tilannetta, ja sen suuntainen esitys meillä on tuolla sisällä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen poissa. — Edustaja Lehtinen.

15.02 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä on puhuttu, kyse tosiaankin on säästölaista. Jos miettii niitä kirkon lakisääteisiä yhteiskunnallisia tehtäviä, niin nehan jakautuvat ikään kuin kolmeen ryhmään: siellä on hautaustoimi, väestökirjanpito ja kulttuuriperintö eli rakennuksista huolehtiminen, ja jos vielä katsoo prosentteja, niin hautaustoimi on 78 prosenttia kustannuksista, väestökirjanpito 6 prosenttia ja kulttuuriperintö 16 prosenttia. Tämä korotuspaine näissä hinnoissa on aika pitkälle nimenomaan hautaustoimen puolelle, ja siinä kustannusten ennustaminenkin on varsin vaikeata, kun ei tiedetä, paljonko hautauksia seuraavalle vuodelle tulee, mutta trendi on ollut tietysti väestön ikääntyessä kasvava, eli entistä enemmän kustannuksia hautaustoimeen sijoittuu.

Mutta toisaalta se, mikä itseäni harmittaa ja mikä osaltaan tässä käsittelyssä jäi varsin vähälle, on myöskin se toinen trendi, että tuhkausten määrä on merkittävästi lisääntynyt, ja se on taas sitten seurakunnalle kustannusvaikutukseltaan huomattavasti pienempi kuin perinteinen hautausmalli. Valitettavasti valiokuntakäsittelyssä ainakaan itse en saanut riittävästi tietoa siitä, mikä sen merkitys on kustannusten jaossa ja tässä kokonaissummassa, ja toivoisinkin, että siitä voitaisiin jossain kohtaa ikään kuin jatkokäsittelyn osalta tehdä selvitystä, miten siihen tulisi suhtautua.

Se pelko, mikä itsellenikin on sen osalta, kun tehdään mittavia muutoksia kirkon toimintaan, joka on korvaamatonta: Oma perheeni on aikanaan saanut apua diakoniatyön kautta, ja ei voi kuin lämmöllä muistella sitä, miten se meihin vaikutti. Lasten ja perheiden parissa toimii tällä hetkellä noin 3 000 ihmistä ja diakoniatyössä noin 1 400—1 500 ihmistä, ja se on valtava määrä ihmisiä. Oma pelkoni on se, että ensimmäinen säästötoimi sitten kohdistetaan juuri näihin ihmisiin eikä niinkään siihen, että pyritäisiin muuttamaan toimintatapoja näissä kahdessa muussa sektorissa. Senkin suhteen kyllä jaan huolen siitä, mikä vaikutus tällä säästöllä tulee olemaan.

Toisaalta kun kokonaisuudessaan miettii sitten taas, miten se verokertymä on aikaisemmin tullut, että kirkko on saanut enemmän rahaa, niin en näe, että tämä summa olisi kuitenkaan ihan niin dramaattinen. Vaikka se on miljoonissa suuri, niin se ei ole siihen kirkon toimintaan niin dramaattisesti vaikuttava summa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

15.04 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän kirkon arvokkaan rakennusperinnön vaalimiseen haluan muutaman ajatuksen sanoa.

Todellakin Ilomantsissa, kotikunnassani, on kaksi kirkkoa, evankelis-luterilainen kirkko, todella vanha kirkko, samoin ortodoksinen seurakunta, todella arvokas kirkko, ja niissä oleva kulttuuriperintö on korvaamattoman arvokasta.

Kotiseurakuntani Ilomantsin ort. seurakunta kunnosti kirkon. Olin silloin siellä luottamustehtävissä mukana, ja kun siellä vakuutusyhtiön arvioija kävi tietysti, kun kirkko oli korjattu, lämpöjärjestelmät uusittu ja vaikka mitä — kaikki laitettu niin kuin viimeisen päälle, varkaushälytykset, sprinklerijärjestelmät, kaikki — niin kysyttiin tältä vakuutusyhtiön tarkastajalta, minkä arvoinen tämä kirkko voisi olla. Hän aloitti, että no, miljoona, 10 miljoonaa, 100 miljoonaa, 150 miljoonaa. Täysin korvaamattoman arvokkaita ikonostaaseja ja ikoneita, kalustoa, erilaista välineistöä, aivan korvaamattoman arvokasta. Tätä me hoidamme siellä pienellä porukalla seurakunnassa.

Sama koskee ev.-lut. seurakuntaa. Tuhannen enkelin kirkossa on todella arvokkaita maalauksia, erilaisia välineitä, mitä jumalanpalveluksiin kuuluu, ja he hoitavat sen hommansa hyvin.

Me seurakunnat teemme erinomaista yhteistyötä ekumenian hengessä joka päivä, joka päivä koululaisille, lapsille, kaikille seurakunnan jäsenille, aloitetaan sitten pienimmästä vauvasta ja sinne jo vanhuusikään eläneisiin ihmisiin asti, joilla osalla on jo liikuntakykykin rajoittunut — heidät tuodaan kirkkoon tai eri tilaisuuksiin. Toivon, että Suomi arvostaisi tätä työtä hieman enemmän. — Ei muuta.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.